

L'escola, més enllà de la covid-19

Vivim temps vírics i la viralitat s'ha instal·lat en les nostres vides, també a l'escola. Està instal·lada en la doble accepció del terme: tenallats pel cycle infeccions d'un virus i pendents de l'èxit viral de missatges i informacions que es difonen de manera ràpida i extensa a les xarxes socials. La pandèmia infecciosa ens ha tingut confinats a casa i ha sotmès les expectatives vitals al control sanitari. La viralitat de les xarxes ha esdevingut una manera de ser i d'estar a la vida, convertint-se per a molts infants i joves en un objectiu i una finalitat en si mateixa. L'escola no ha restat al marge de cap de les dues.

En aquest escenari, l'empremta de la covid-19 ha invertit, i fins a cert punt pervertit, l'ordre de prioritats dels discursos educatius, anteposant els continguts i les pràctiques sanitàries per davant dels plantejaments pedagògics i escolars. L'emergència de la crisi sanitària n'explica els motius: era urgent poder obrir les escoles assegurant-ne la pràctica escolar. Així, qüestions bàsicament d'organització d'espais i plantilles, d'horaris dels alumnes i del professorat, de repartiment de càrrecs i responsabilitats i de mesures higièniques preventives i de control, han esdevingut el leitmotiv central de l'inici del nou curs escolar. Han estat, i són encara, qüestions d'àmplia complexitat que tot sovint la mateixa situació que vivim s'entesta a fragilitzar. És el que amb encert exposa l'equip del Centre Educatiu i Terapèutic Carrilet a l'article que trobareu en aquest número, "Reptes i reflexions entorn l'alumnat amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) durant el context de pandèmia": *"vam tornar amb certa tristesa, amb el dol de reobrir un nou curs parlant la major part del temps de mesures de protecció i amb poc temps per parlar d'infants, d'aspectes clínics i pedagògics que sempre han omplert els nostres espais de reflexió a l'escola. Tornar donava esperança i il·lusió, però també nostàlgia i pena per sentir que el nostre centre seria diferent, amb renúncies doloroses. I sense saber si algunes d'aquestes renúncies romandran per sempre"*.

Hi ha quelcom d'apassionant en l'article dels professionals de Carrilet: el relat d'una pèrdua i d'una recuperació. La pèrdua per part d'alguns infants del *locus* amb la consegüent desconexió, i la reposició del *jo* en recuperar l'escola. Destil·la alhora un gran humanisme, sens dubte el dels professionals del centre i els pares, però també el dels alumnes i el seu desig de *ser* i no sols *estar* a l'escola. És innegable que la crisi pandèmica ens ha fet mirar amb intensitat l'escola. D'alguna manera hem perdut també el *locus* escolar, però a diferència dels alumnes de Carrilet, massa sovint aquests darrers mesos ens hem entestat més en *estar* que en *ser*.

L'actual situació no solament ha evidenciat la urgència per definir què significa *ser* escola en l'actual model productiu i social, sinó que ha intensificat les debilitats que la institució escolar arrossega des de les acaballes del segle passat. Moltes estan en les mateixes arrels del sistema, formant part del que en les societats occidentals s'ha consensuat com a finalitats de l'escolarització, el que li confereix sentit.

En aquest sentit, malgrat la universalització d'accés, aquests mesos hem pogut comprovar quan de lluny estem d'un sistema escolar plenament inclusor. De manera persistent la cruesa de la fragmentació social es fa palesa diàriament a les aules, mentre contemplem astorats com s'engruna la funció "compensadora" de l'escola. Malauradament l'exclusió abasta a col·lectius amplis d'alumnes, per la qual cosa personalitzar la resposta educativa i adequar-la a les necessitats i expectatives de tots esdevé, en la situació actual, un repte de difícil resolució. I ho és possiblement perquè, al marge dels imperatius de la covid-19, la diferència i l'alteritat és quelcom que cotitza a la baixa davant els estàndards homogeneïtzadors i igualadors socialment i culturalment imperants.

És inqüestionable que l'actual cicle infeccions condiona la pràctica escolar i dificulta el treball conjunt entre els docents, el treball en xarxa entre professionals vinculats a la infància i l'adolescència o les tasques d'assessorament psicopedagògic. Com ho és també, endegar processos de reconstitució i reposició. Cal però saber on situar el punt de partida. On som és el resultat de la covid-19, o som on érem a l'estiu del 2019?

En aquest escenari, el treball conjunt entre el professorat, la innovació educativa arrelada en la pràctica reflexiva, la interconnexió de coneixements entre professionals, la relació clínica-educació dins el marc escolar i la posició dels assessors psicopedagògics en relació amb la institució, els docents i els alumnes, són alguns dels temes que poden ajudar a projectar en el futur el *ser* de l'escola. Són també alguns dels continguts dels articles que trobareu en aquest número 53 d'**ÀMBITS**. Un número que és el darrer abans de complir VINT anys! El gener del 2001 apareixia el primer **ÀMBITS**, amb la publicació del número 54, que volem sigui un monogràfic sobre "l'escola més enllà de la covid-19", **ÀMBITS** estarà de celebració amb tots vosaltres.

Tardor 2020

Joan Serra Capallera

Director Àmbits de Psicopedagogia i Orientació